

اقتصاد ایران در آستانه ورود به مرحله ای است که ناترازی های انباشته به سطح «بحران های هم افزا» رسیده اند؛ وضعیتی که در آن، اختلال در یک حوزه (مانند انرژی یا بودجه) به طور هم زمان سایر حوزه ها را نیز بی ثبات می کند. سؤال اصلی آن است که نقطه اهرمی برای اصلاح نظام اقتصادی و ناترازی های مختلف چیست؟

مسئله ایران: ناترازی های درهم تنیده

ایران با ناترازی های متعدد دی از جمله انرژی، پول، بودجه، آب، محیط زیست و جمعیت مواجه است. بااین حال، تجربه های تطبیقی نشان می دهد که تمرکز بر «ناترازی اقتصاد و پول» می تواند نقش «اهرم اصلاح کل سیستم» را ایفا کند؛ زیرا اصلاح قیمت ها و بودجه، اثرات سرریز قابل توجهی بر مصرف انرژی، فساد و مشکلات زیست محیطی دارد. - ریشه یابی سقوط ارزش پول ملی در نظام یارانه ای: تحلیل ریشه ای چالش های فعلی اقتصاد ایران نشان می دهد که بحران های تورمی و نوسانات ارزی، بیش از آنکه حاصل عملکرد اشخاص یا مدیران وقت بانک مرکزی باشد، نتیجه مستقیم «تله تثبیت قیمت» و انباشت ناترازی های ساختاری در دهه های گذشته است. بر اساس شواهد، سیاست غلط تثبیت نرخ ارز و اصرار بر ارزپاشی برای حفظ قیمت های دستوری، منجر به اتمام ذخایر ارزی و در نهایت جهش های انفجاری و پله ای قیمت دلار شده است؛ فرایندی که نه یک جراحی اقتصادی، بلکه پیامد اجتناب ناپذیر بی توجهی به تعدیل تدریجی قیمت ها متناسب با نرخ تورم و چاپ پول بدون پشتوانه ناشی از ناترازی های بانکی است. این ساختار معیوب با ایجاد فضای رانتی، انگیزه های فساد را در زنجیره ارزش تقویت کرده است، به طوری که توزیع خوراک ارزان و یارانه ای در صنایعی مانند پالایشگاه ها، به جای ارتقای بهره وری، به ابزاری برای پرداخت دستمزدهای نجومی و غیرمتعارف تبدیل شده که در واقع خروج منابع ملی تحت پوشش هزینه های جاری است.

ادامه در صفحه ۲

یک رستگاری جمعی

مرتضی درخشان
روزنامه نگار

خون تازه از توی شکاف شکمش شوره می کرد، یک جوری که انگار تا چند ثانیه دیگر تمام دنیا توی خورش غرق می شود، انگار که قرار است خورش گردن همه را بگیرد.

دستش را روی شکاف توی شکمش گذاشت، بلند کرد و دست خیس خورش را دید، نیازی به توضیح نبود، همین صحنه به اندازه یک پرونده پزشکی کامل جزئیات داشت.

سرش را از پشت به شانه نوچه اش چسباند و همان طور که نصفه و نیمه نشسته بود پرسید: «به نظرت خدا منو می بخشه؟»

تشریح جاذبه غیر فیزیکی

حال اربعین داشت، کرمان را می گویم، موبک هایی که تا همین چند سال قبل به آن ها ایستگاه صلواتی می گفتم خیابان های منتهی به گلزار شهدای کرمان را محاصره کرده بودند و خیابان در تسخیر آدم ها بود. مردم با لهجه های متنوع توی خیابان پرسه می زدند و خیابان سریالایی را پیشش گرفته بودند. مثل ماهی های عاشقی که می خواهند به مبدأ برگردند تا از اول شروع کنند، انگار که می روند تا نسل بعدی شان را بسازند، انگار که ماهی ها می روند تا با رودخانه یکی شوند، مردم هم خلاف جاذبه حرکت می کردند.

این ها که تعریف می کنم درست دو سال بعد از بمب گذاری مخوف کرمان است، دو حمله تروریستی که همین جا و در همین مراسم صورت گرفت و ۸۹ نفر بر اساس آمار رسمی به شهادت رسیدند که دختری با کاپشن صورتی و گوشواره قلبی یکی از آن ها بود.

باتوجه به پاراگراف قبلی، نیرویی که مردم را از این سریالایی به سمت خودش می کشد باید چقدر باشد؟! مردم چرا باید خسته از جنگ، خسته از اقتصاد و خسته از تمام اتفاقات روزمره باز هم این سریالایی را بالا بیایند؟! کدام غریزه ماهی ها را به سرچشمه می کشاند؟!

ادامه در صفحه ۷

از دیدگاه های ژاپوتینسکی

چه می دانیم؟

در «فرهیختگان» بخوانید

و در پادکست «رادیوچه»

بشنوید

پدرخوانده

معنوی بی بی

اسکن کنید

۶

فرهیختگان

دوشنبه
۱۵ دی ۱۴۰۴
۱۵ رجب ۱۴۴۷
۵ ژانویه ۲۰۲۶

شماره
۴ ۵ ۹ ۹
۸ صفحه
۱۰۰۰۰ تومان

رئیس دزدها

۲ ترامپ «ماگا» را بار دیگر معنی کرد؛ اعتراضات داخلی و خارجی به او ادامه دارد

یارانه یک میلیونی ارز ترجیحی به حساب ها واریز شد؛ ارزیابی اولیه کارشناسان از نقاط ضعف و قوت این طرح را بخوانید

گام به گام با پروژه معیشتی پزشکيان

۸

نتانیا هو مثل گوبلر دروغ می گوید

دکتر ولایتی در دیدار جمعی از
نخبگان مجمع حامیان مقاومت
۷ مطرح کرد

«فرهیختگان» تحولات جشنواره فیلم فجر ۱۴۰۴ را

بررسی می کند

جشنواره روی دور کند

۵

روایت دکتر کیان پهلوان افشاری از اقدامات ویژه دانشگاه آزاد واحد ورامین - پیشوا

دانشگاهی برای حل مسئله امنیت غذایی

۴